

Ullandhaug 2023 – Rapport.

«Strategi for utvikling av universitetsområdet på Ullandhaug».

Foto Fredrik Refvem. Stavanger Aftenblad.

Stavanger den 21. februar 2020

Innhold

Oppsummering og anbefalinger	3
1. Innledning	5
2. Ullandhaug 2023 og Kunnskapsbyen Stavanger	5
3. Kunnskapsparken	6
4. Pågående aktiviteter, initiativer og samarbeid	
4.1. SUS 2020	7
4.2. UIS – ny strategi	8
4.3. Campusutviklingsplan UiS	8
4.4. HelseCampusStavanger (HCS)	9
4.5. Universitetsfondet AS	10
4.6. Helsefaglig utdanning og forskning	11
4.7. Ny legevakt/akuttmedisinsk senter	12
5. Kunnskapsbyen Stavanger	12
6. Utvikling av universitetsområdet på Ullandhaug-Ullandhaug 2023	13
6.1. Tomter og eiendomsforhold	13
6.2. Felles visjon, mål og strategier	15
7. Avslutning	16

Oppsummering og anbefalinger.

Forprosjektet «Ullandhaug 2023» har pågått siden januar 2019. En underveisrapport ([*Strategi for utvikling av universitetsområdet på Ullandhaug*](#)) ble forelagt formannskapet den 13 juni 2019.

Arbeidet har vært presentert og drøftet i studentrådet, styrelederforum for universitetsområdet og i Universitetsfondet. Det har vært mange møter med aktører i universitetsområdet og et særlig tett samarbeid mellom Stavanger kommune, Rogaland fylkeskommune, universitetet og universitetssykehuset. Internt i Stavanger kommune er det mange fagområder og medarbeidere med ulike ansvarsområder og arbeidsoppgaver knyttet til universitetsområdet. I arbeidet har kommunedirektøren lagt stor vekt på å styrke det interne samarbeidet og samordningen av strategier og tiltak knyttet til utviklingen i universitetsområdet og kunnskapsbyarbeidet generelt.

I prosjektperioden har kommunen deltatt aktivt i arbeidet med Campusutviklingsplan UiS, Helsecampus Stavanger og i det strategiske forarbeidet knyttet til en fremtidig medisinutdanning ved UiS. Internt har det vært oppmerksomhet på god forankring av områdereguleringen for universitetsområdet, prosesser for styrket forskning og innovasjon innen kommunehelsetjenesten og tilrettelegging for en videreføring av planarbeidet for «Kunnskapsbyen Stavanger». «Ullandhaug 2023» har også vært presentert i nettverksmøte med de øvrige store byene og vi har hatt egne møter med representanter fra Oslo, Bergen og Kristiansand kommuner - i tillegg til samtaler med Sandnes og Sola kommuner.

Arbeidet med Kunnskapsbyen herunder videreutviklingen av universitetsområdet på Ullandhaug, fikk i 2019 en tydeligere og mer overordnet prioritering ved overføring av ansvaret til kommunedirektøren og området innbygger- og samfunnskontakt. Det må i det videre arbeidet sikres intern samordning og det vil legges til rette for interne strukturer som bedre vil sikre helhet og sammenheng i saker som gjelder universitetsområdet. Kommunedirektørens ledergruppe vil dermed ha en sentral rolle i det videre arbeidet.

Samarbeidet med Rogaland fylkeskommune er godt - og avgjørende for en god utvikling fremover. Kommunedirektøren vil derfor ta et særlig ansvar for å videreutvikle dette samarbeidet innen rammen av intensjonen for «Tomter og eiendommer i universitetsområdet på Ullandhaug». Intensjonen er utarbeidet som en del av «Ullandhaug 2023» og gjengitt i denne rapporten på side 14. Under denne intensjonen er det naturlig at det utarbeides en oppdatert status også for så vidt gjelder formål samt eier- og avtaleforhold for den delen av universitetsområdet som er avsatt til «Kunnskapsparken».

Det har vært viktig å avklare grunnlaget for et felles visjonsarbeid for universitetsområdet som en del av forprosjektet. Kommunedirektøren mener at forslaget til samarbeidserklæringen «Campus Ullandhaug» som UiS, SUS, RFK og SK i fellesskap har utarbeidet, vil danne en god ramme for et videre arbeid med mål om å utvikle felles visjon, mål og strategier for utviklingen i universitetsområdet. Samarbeidserklæringen er gjengitt i denne rapporten på side 15. Kommunedirektøren vil ta initiativ til et møte for nærmere drøftinger om veien videre. Det vil gi tyngde til det videre arbeidet om samarbeidserklæringen signeres av alle partene.

Universitetsfondet' rolle må drøftes og avklares. Universitetsfondet har spilt en svært viktig rolle for utviklingen innen universitetsområdet og for kunnskapsutviklingen i regionen generelt og det er nå nødvendig både å konsolidere og å styrke Universitetsfondet som strategisk instrument for en fortsatt utvikling av kunnskapsmiljøene i universitetsområdet.

Særlig viktig på kort sikt er det å vurdere alternative modeller som kan sikre finansielle bidrag for å bygge kompetanse i tilknytning til en fremtidig medisinutdanning ved UiS. Det er i denne sammenhengen aktuelt å vurdere hvordan midlene i Ulla-Førre fondet kan forvaltes til forsknings- og utviklingstiltak. Tilsvarende bør det også vurderes hvordan kapitalen i stiftelsen Rogaland Kunnskapspark best kan bidra til formålet i universitetsområdet. Skal Universitetsfondet kunne ta en aktiv rolle videre er det nødvendig i påvente av endelige strategiske avklaringer, raskt å tilføre fondet ny kapital. Det må utredes ulike modeller for hvordan Universitetsfondet kan videreføres og styrkes. I denne forbindelse er det vesentlig å sikre at selskapsformen og innretningen legger til rette for best mulig vilkår knyttet til finansielle bidrag. Med dagens innretning følger skattefritak for inntekter og innfrir vilkårene for å utløse gaveforskningsmidler fra staten til mottaker av bidragene. Arbeidet må forankres i styret for Universitetsfondet.

Kommunedirektøren mener at kommunens posisjon som tilrettelegger og pådriver for utviklingen av kunnskapsbyen er styrket gjennom arbeidet i forprosjektet «Ullandhaug 2023» og anbefaler at resultatene og innsikten derfra inngår i arbeidet med «Kunnskapsbyen Stavanger».

Stavanger kommune vil i perioden frem mot 2034 forsterke sin rolle som regionmotor, blant annet ved å legge til rette for en fortsatt styrking av kunnskapsmiljøene og arbeidene knyttet til universitetsområdet og kunnskapsbyen som sådan. Det ligger til rette for at kommunen påtar seg et særlig ansvar for å sikre forankring og fremdrift i det videre arbeidet og bidrar til at de ulike prosesser, tiltak og initiativer ses i sammenheng.

Stavanger den 21.februar 2020

Per Kristian Vareide

Kommunedirektør

Herbjørn Tjeltveit

direktør

Inger Østensjø

seniorrådgiver

1. Innledning.

Stavanger kommune har lang tradisjon som tilrettelegger og pådriver for utvikling av et sterkt og forskningsbasert kunnskapsmiljø i regionen og har gjennom nærmere 60 år arbeidet målrettet for å styrke tilbudet innen høyere utdanning. Ambisjonen om et sterkt kunnskapsmiljø i universitetsområdet på Ullandhaug har gått som en rød tråd gjennom planarbeidet. Den første reguleringsplanen for området ble vedtatt i 1966 og omfattet totalt 1200 da (herav 144 da i Sola kommune). Området har siden vært omtalt som Universitetsområdet og formålet har vært strengt håndhevet. Enhver ny etablering skulle - for å få tillatelse - innfri kriteriet om å bidra til å styrke forskning, utdanning og innovasjon på veien mot et nytt universitet. Det var en milepæl da Universitet i Stavanger (UiS) etter mange års arbeid, ble etablert i 2005.

Utviklingen ved universitet, ønsket om å styrke rollen som vertskommune og mulighetene for å styrke samarbeidet mellom universitet og kunnskapsmiljøene på Ullandhaug tilsa at Stavanger kommune tok et helhetlig grep for en fortsatt samlet utvikling i universitetsområdet. Kommune tok derfor i 2011 initiativ til å gjennomføre en utredning og analyse som resulterte i en melding om universitetsbyen Stavanger behandlet av bystyret i januar 2014. Universitetsmeldingen angir mål, strategier og tiltak innen flere tema. Særlig viktig i denne sammenheng er konklusjonene knyttet til universitetsområdet på Ullandhaug som er

- Ullandhaug skal utvikles etter en helhetlig modell som skal styrke universitetsfunksjonene og gjøre området til Norges mest moderne og komplette campus
- Fastsette tydelige og forutsigbare rammer for den fremtidige utviklingen av universitetsområdet på Ullandhaug.

Samtidig med arbeidet med meldingen om universitetsbyen Stavanger, ble det satt i gang et arbeid for å utvikle en ny plan for områderegulering av universitetsområdet. Føringene for planarbeidet var i tråd med ambisjonene nedfelt i meldingen om universitetsbyen Stavanger. Planarbeidet skulle gi rammer for en helhetlig og fremtidsrettet utvikling av universitetsmiljøet hvor et tett samvirke mellom undervisning, forskning, innovasjon og næringsliv lå til grunn som en forutsetning for å oppnå et ambisiøst og konkurransedyktig kunnskapsmiljø. Nye reguleringsplaner (Stavanger og Sola kommuner) for universitetsområdet ble vedtatt i mars 2017 og omfatter hele det opprinnelige området på 1200 da. Grovt kan en i dag dele universitetsområdet i tre deler. Universitetet, Kunnskapsparken og Universitetssykehuset. Universitetsområdet har stor betydning for den videre utvikling innen utdanning, forskning og innovasjon. I det videre arbeidet med «Kunnskapsbyen» kan det være aktuelt å se området i en utvidet sammenheng hvor Sørmarka med Ullandhaugtårnet, Økologisk gård, Jernaldergården og Botanisk hage også kan inngå.

2. Ullandhaug 2023 og Kunnskapsbyen Stavanger.

Gjennom årene har formålet for universitetsområdet blitt videreført men samtidig utviklet og utvidet. Først til å omfatte forskningsbasert næringsutvikling. Deretter ble det åpnet for studentboliger på campus i regi av Studentsamskipnaden i Stavanger og nå med et utvidet blikk på synergier og muligheter innen særlig helsefaglig utdanning og forskning gjennom lokalisering av universitetssykehuset (SUS) i området. Med SUS etablert på Ullandhaug vil de to største forskningsmiljøene i regionen være samlokalisert. Reguleringsplanen legger derved et godt grunnlag for en videre aktiv og fremtidsrettet utvikling av kunnskapsmiljøet i hele regionen.

Dette er bakgrunnen for at kommunalutvalget i juni 2018 besluttet at kommunen ville påta seg en fornyet pådriver- og tilretteleggerrolle og ba kommunedirektøren om å gjennomføre et arbeid med sikte på sammen med de sentrale aktørene i universitetsområdet på Ullandhaug, å utvikle en felles strategi for en helhetlig utvikling av området mot 2023. Forprosjektet fikk tittelen *Ullandhaug 2023*. Det har vist seg å være viktig at Stavanger kommune bidrar til et samlet overordnet grep hvor de ulike prosesser og initiativer ses i sammenheng. Gjennom arbeidet med *Ullandhaug 2023* har kommunen fått en bred og god innsikt i temaer og elementer som har stor betydning for den videre utvikling i universitetsområdet på Ullandhaug.

Formannskapet vedtok i april 2018 å revidere Universitetsmeldingen fra 2014. Arbeidet skulle i tillegg til UiS omfatte øvrige kunnskapsinstitusjoner som Stavanger universitetssjukehus (SUS), Bedriftsøkonomisk Institutt (BI) og VID. Arbeidet fikk tittelen *Kunnskapsbyen Stavanger*.

Arbeidet med *Ullandhaug 2023* har gitt oversikt over en rekke pågående initiativer, aktiviteter og samarbeid med forankring særlig i universitetsområdet. Det er viktig at arbeidet med *Kunnskapsbyen Stavanger* ses i sammenheng med andre pågående prosesser.

Underveis i arbeidet har kommunedirektøren innhentet erfaringer fra tilsvarende arbeid særlig i Oslo men også i Trondheim, Kristiansand og Bergen. En sentral erfaring er at en god og effektiv gjennomføring av strategiene forutsetter bred deltakelse og eierskap. Det er derfor viktig at planarbeidet er godt forankret i kunnskaps- og forskningsinstitusjonene og næringslivet.

Det er en rekke kunnskapsmiljøer under utvikling i regionen. Aktiviteten og virksomheten i universitetsområdet vil likevel utgjøre grunnstammen i regionens kunnskapsmiljø.

Kommunedirektøren anbefaler at resultatene og erfaringene fra *Ullandhaug 2023* inngår i det videre arbeidet med «Kunnskapsbyen Stavanger».

3. Kunnskapsparken

Det offentlige med Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune i spissen, har gjennom årene aktivt lagt til rette for etablering og utvikling av kunnskapsbasert virksomhet innen universitetsområdet. Et viktig strategisk grep var etableringen av stiftelsen Rogaland kunnskapspark i 1993. Stiftelseskapitalen var den gang 14 millioner kroner hvorav Stavanger kommune stod for 40% og Rogaland Fylkeskommune, Sandnes kommune og Forus Næringspark AS for 20% hver. (Forus Næringspark AS eies av kommunene Stavanger, Sandnes og Sola)

Stavanger bystyre vedtok den 13.11.1995 regulering av del av universitetsområdet for Rogaland Kunnskapspark. Det fremgår av reguleringsbestemmelsene til denne planen at «Bebyggelsen skal brukes til forsknings- og utviklingsrelaterte miljøer og bedrifter med høy teknologisk profil, samt støtte- og fellesfunksjoner for disse. Stiftelsen Rogalands Kunnskapspark (RKP) ble ved etableringen gitt som formål å stimulere til utvikling i universitetsområdet på Ullandhaug herunder administrere bygg og fellestjenester for å rekruttere og bidra til utviklingen av forsknings- og utviklingsmiljøene og bedrifter med høy faglig profil, samt å bistå ved etablering av nye firmaer som baserte seg på kunnskapsintensive forretningsideer. Det regulerte arealet ble overdratt fra Rogaland fylkeskommune til RKP og grunnlaget for en moderne kunnskapspark i universitetsområdet var dermed på plass.

I områdereguleringen som ble vedtatt av bystyret i mars 2017 er den midtre delen av universitetsområdet fortsatt avsatt til kunnskapsparkformål. Reguleringen legger til rette for kombinert formål; «primært kunnskapsbedrifter som driver med forskning og utvikling, herunder

næring og undervisning og mulig knoppskyting forbundet med sykehuset, eksempelvis fakultetet for medisin/helse.» Miljøet i Kunnskapsparken består i dag av NORCE, Rogalandsforskning, Rogaland Kunnskapspark, Innovasjonspark Stavanger AS, Valide og Entra eiendom med Petroleumstilsynet og OD. Deler av NRK sin eiendom ligger også i denne delen av området.

Det har gjennom årene skjedd store endringer i eierforhold; først gjennom etableringene av stiftelsen RKP og deretter i 2003, etableringen av Ipark Eiendom. Samtidig ble eiendommene overdratt fra RKP til det nye selskapet. Selskapsnavnet er i dag Innovasjonspark Stavanger AS og eies av Smedvig Eiendom (54,5%) og Forus Næringspark (45,5%). RKP er omgjort fra en næringsstiftelse til en alminnelig stiftelse med formål å legge til rette for kunnskapsbasert virksomhet i Rogaland mens Innovasjonspark Stavanger AS ivaretar den delen av oppdraget som var knyttet til næringsvirksomhet. SUS 2023 er delvis regulert inn på eiendommer opprinnelig eid av Innovasjonsparken AS. Disse arealene er nå overtatt av Helse Stavanger HF.

Innovasjonspark Stavanger AS har som ambisjon å være et internasjonalt senter for innovasjon og forskning og næringsutvikling. Mer enn 150 bedrifter med nærmere 900 ansatte er i dag en del av Innovasjonspark Stavanger. Validé er her en viktig aktør som har som sitt oppdrag å legge til rette for kommersialisering av innovasjoner fra tidlig forsknings- og utviklingsfase.

Innovasjonspark Stavanger AS har de senere årene oppført både Måltidets Hus og Arkivenes Hus og Energihuset er under prosjektering. Smedvig Eiendom som eier 54,5% av Innovasjonspark Stavanger AS, har som strategi å være i front og å sette standard når det gjelder innovasjoner i byggebransjen og ble i januar 2019 av egen bransje utnevnt til «Årets mest innovative byggherre».

Det nye test- og innovasjonssenteret i regi av HCS er lokalisert i kunnskapsparken og UiS planlegger å reise et nytt bygg for det helsefaglige fakultetet på tomten like nord for SUS.

Aktiviteten i kunnskapsparken har stor betydning for en samlet god utvikling i universitetsområdet og Innovasjonspark Stavanger AS, NORCE og Validé har en viktig rolle i det videre arbeidet. Det kan også være aktuelt å involvere OD og Petroleumstilsynet.

Historien knyttet til utviklingen av kunnskapsparken i universitetsområdet er interessant og viser med stor tydelighet hvor viktig rollen til det offentlige i regionen har vært. Som et grunnlag for å videreutvikle kommunens rolle som tilrettelegger og pådriver for utvikling i universitetsområdet vil det være nyttig at det utarbeides en oppdatert status for så vidt gjelder formål, økonomiske transaksjoner samt eier- og avtaleforhold for den delen av universitetsområdet som fortsatt er avsatt til «Kunnskapspark».

4. Pågående aktiviteter, initiativer og samarbeid.

Det er stor aktivitet i tilknytning til videreutvikling av aktiviteten i universitetsområdet. Samlet vil denne aktiviteten styrke så vel kunnskapsmiljøet på Ullandhaug som hele Stavangerregionen. Med mange ulike aktiviteter og virksomheter lokalisert i området er det likevel en risiko for at de enkelte tiltak hver for seg ikke bygger opp om det langsiktige formålet for området. Det har derfor vært viktig med god innsikt i de ulike elementene for å få et mer fullstendig bilde av situasjonen.

De viktigste prosessene som pågår er:

4.1. SUS 2023

Nytt universitetssykehus er under oppføring i universitetsområdet. Flere alternative lokaliseringer ble vurdert og etter en omfattende prosess besluttet statsråd Bent Høie i januar 2016 at nytt sykehus skulle bygges i universitetsområdet på Ullandhaug.

Ut fra et regionalt utviklingsperspektiv var det viktigste argumentet for valg av ny lokalisering i universitetsområdet at en samlokalisering av UiS, SUS og øvrige forsknings- og innovasjonsmiljøer ville åpne for store muligheter og en fortsatt styrking av regionens som et tyngdepunkt for utdanning, forskning og innovasjon.

Målet er å samle sykehusdriften på Ullandhaug og at hele den somatiske delen skal flyttes til universitetsområdet på Ullandhaug innen 2030. Finansieringsmodellen åpnet i utgangspunktet for en kostnadsramme på ca 9,5 milliarder kroner (løpende priser stipulert til 2023 nivå) Da var halvparten av behandlingsbygget det såkalte E-bygget, kuttet ut. Det betyr at omtrent 20.000 m² gjenstod før hele den somatiske virksomheten kunne samles. I april 2019 besluttet Regjeringen endringer i lånebetingelsene for helseforetakene. Endringene åpnet for å utvide det pågående byggeprosjektet. Styrene i Helse Stavanger og Helse Vest har sluttet seg til forslaget om å inkludere E-bygget i 1 byggetrinn. Dette forutsetter en lånefinansiering for 70 prosent av prosjektkostnad fra Helse- og omsorgsdepartementet og inntil 30 prosent av prosjektkostnaden fra Helse Vest RHF. Den bygningsmassen som allerede er godkjent skal stå ferdig i fjerde kvartal 2023 og målet nå er å kunne flytte inn i E-bygget den 1 juli 2024. For å nå dette målet har styret i Helse Stavanger vedtatt at planarbeidet for bygg E fortsetter i tråd med målet om innflytting første halvdel av 2024.

Dersom bygg E ferdigstilles slik som her skissert, vil omtrent 5300 av de ansatte ved SUS ha hele eller deler av sitt arbeid ved det nye sykehuset. Om sykehuset lykkes med denne planen vil omtrent 77 daa tomteareal på Våland frigjøres til andre formål. Tomten på Våland er sentralt beliggende og vil være et strategisk viktig areal for den videre byutviklingen i Stavanger.

4.2. UiS – ny strategi.

Strategien for «Kunnskapsbyen Stavanger» må i tillegg til å være forankret i kommuneplanens samfunnsdel bygge på visjoner, satsingsområder, mål og strategier som gjelder for særlig de store kunnskaps- og forskningsinstitusjonene SUS og UiS. I det videre arbeidet er det derfor viktig å holde seg godt oppdatert på strategiprosessene som pågår.

Nåværende strategi for UiS går ut 2020. Med dette som utgangspunkt har UiS nå startet en strategiprosess som skal danne rammen, peke ut retningen og angi universitetets ambisjonsnivå for årene fremover. Den nye langsiktige strategien har arbeidstittel «Strategi 2030» Som grunnlag for arbeidet pågår det en evaluering av gjeldende strategi i regi av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU). I tillegg vil en internt utredet omverdensanalyse mht. nasjonale og internasjonale utviklingstrender og politiske signaler, inngå i grunnlaget for arbeidet med ny strategi. Så langt er det formulert fem fokusområder for arbeidet

- et åpnere universitet
- kvalitet og konkurransevne
- store samfunnsutfordringer
- tverrgående satsinger
- faglige temasatsinger

Strategiarbeidet var tema på styreseminar ved universitetet den 6 februar. Basert på signal fra styret arbeides det nå med konkretisering av potensielle satsingsområder herunder faglige temasatsinger innen helse og energi. Strategien skal etter planen endelig besluttes i styret den 22 oktober 2020.

4.3. Campusutviklingsplan UiS – fremtidens universitetscampus i støpeskjeen.

Regjeringen forventer at statlige universiteter og høyskoler har campusutviklingsplaner som legger til rette for rasjonell bruk av arealene og som støtter opp under institusjonenes faglige og strategiske prioritering.

UiS satte i gang arbeidet med campusutviklingsplanen i januar 2019 med mål om ferdigstillelse ved årsskiftet 2019/2020. UiS utvikler nå en ny institusjonsstrategi og det er av betydning at campusutviklingsplanen på en god måte bidrar til å realisere universitets ambisjoner for årene fremover. Fremdriften i arbeidet med campusutviklingsplanen ble derfor tilpasset strategiarbeidet og det tas nå sikte på styrebehandling i juni 2020. Det arbeides med mål om at et samlet høringsutkast foreligger tidlig i mars, og planen er at formannskapet avgir høring i sitt møte den 30 april 2020. Arbeidet har vært gjennomført i samarbeid med aktuelle aktører og Stavanger kommune har deltatt i både styringsgruppen, arbeidsgruppene og referansegruppen.

Sammen med Universitetsfondet har representantene fra Stavanger kommune vært opptatt av å sikre at Campusutviklingsplanen bygger på formålet, prinsippene og den strukturen som er fastlagt i områdereguleringen for universitetsområdet. Videre at campusutviklingsstrategien ses i sammenheng med øvrige plan- utviklings- og utbyggingsprosesser i universitetsområdet. Lokalisering av nytt bygg for helsefakultetet og mulig lokalisering av ny legevakt/akuttmedisinsk senter er eksempler i denne sammenheng. Ikke minst er det nå viktig å sikre den langsiktige ambisjonen for universitetsområdet slik den er nedfelt gjennom planer og strategier gjennom snart 60 år. Det helt nødvendig at campusutviklingsplanen legger til rette for ønsket utvikling innen hele universitetsområdet.

Campusutviklingsplanen skal omfatte universitetets bygninger og områder i universitetsområdet på Ullandhaug, Bjergsted kulturpark og Arkeologisk museum på Våland. Campusutviklingsplanen legger til grunn at universitetet utvikles innen disse tre områdene og det er ikke vurdert som aktuelt å spre universitetets funksjoner på flere steder.

4.4. HelseCampus Stavanger (HCS)

HCS er et partnerskap som etter planen skal utvikles til en regional forskningsbasert helseklynge i særlig innen simuleringsbasert undervisning og læring, samt innovasjoner innen helse- og omsorgstjenestene. Gjennom HCS skal det skapes møteplasser for erfaringsdeling, forskning, nyskaping og innovasjoner på tvers av fagmiljøer. Visjonen for HCS er Simulering, sikkerhet og samhandling – Utdanning, forskning, teknologi og næringsutvikling for bedre helse.

Partnerskapet består i dag av UiS, SUS, Stavanger kommune, læresenteret SAFER og forskningsinstituttet NORCE. Initiativet til å etablere dette partnerskapet kom som et resultat av etableringen av et nytt fakultet for helsevitenskap ved UiS, nye bygg for universitetssykehuset i universitetsområdet på Ullandhaug og det nye forskningsinstituttet NORCE. En intensjonsavtale for partnerskapet ble signert den 1 juli 2019.

HCS åpnet i september 2019 et test-, innovasjons- og simuleringssenter i Kunnskapsparken. Senteret ble åpnet av statsråd Bent Høie den 25 september og i løpet av kort tid vil de konkrete tiltakene være på plass i lokalene.

HCS er organisert som et prosjekt lagt til UiS. Styringsgruppen ledes av prorektor for innovasjon og samfunn. For Stavanger kommune kan HCS ha betydning både som et verktøy for regional utvikling innen helseforskning, næringsutvikling og innovasjon og som et av flere mulige virkemidler i arbeidet for sømløse helsetjenester og et kunnskapsløft innen kommunehelsetjenestene. I tiden framover må det legges til rette for at kommunesektorens deltakelse i HCS styrkes og at flere kommuner slutter opp om og deltar i arbeidet.

Partnerskapet mangler fortsatt en tydelig og helhetlig strategi og partnerne har tatt initiativ til å gjennomføre en strategiprosess for å avklare ambisjon og mål for HCS. Arbeidet ledes av UiS med deltakelse av representanter fra hver av partnerne. Det er avgjørende at arbeidet gjennomføres effektivt og målrettet.

4.5. Universitetsfondet.

Regionen har over lang tid tatt et stort ansvar i arbeidet for å bidra til oppbyggingen av nasjonale kompetanse- og forskningsinstitusjoner i universitetsområdet på Ullandhaug og i Rogaland for øvrig. Dette arbeidet ble først organisert gjennom Universitetskomiteen for Rogaland (etablert 1962). Senere ble komiteen endret til Utvalget for høyere utdanning og forskning for Rogaland og fra år 2000 ble arbeidet organisert gjennom aksjeselskapet Universitetsfondet for Rogaland AS. Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune har hver en eierandel på 37%. I tillegg har Sandnes, Sola og Haugesund kommuner eierandeler i selskapet. Styret skal ha 7 medlemmer fra eierne og kan i tillegg velge 2-4 eksterne medlemmer. Det har vært vanlig at ordføreren i Stavanger leder styret.

Universitetsfondet har som formål å sikre et best mulig tilbud av undervisning og forskning på universitetsnivå og skal videre arbeide for at nødvendige bygg for slike formål blir reist. Ved etableringen av ny organisasjonsform i 2000 ble det lagt vekt på en innretning som sikret at vilkårene for finansielle bidrag ble best mulig. I den sammenheng ble det avklart at selskapet fikk skattefritak for inntekter og avkastning. Videre at gaver fra fondet til forskning innen høgskole- og universitetssektoren, utløser 25% gaveforsterkningsmidler fra staten til mottaker av midlene.

Universitetsfondet har gjennom årene arbeidet aktivt for å skape et attraktivt og sterkt kunnskapsmiljø på Ullandhaug. Betydelige ressurser er brukt til oppbygging av så vel faglige ressurser ved universitetet som gjennom systematisk oppkjøp og tilrettelegging av tomtearealer i universitetsområdet. Samtidig som Universitetsfondet spilte en betydelig rolle i arbeidet mot et universitet har det også vært en sentral bidragsyter for oppbygging av nye utdanningsprogrammer ved Høgskolen Stord/Haugesund og til forsknings- og utdanningsmiljøet ved Høyland i Sandnes. Stiftelsen Rogalands Kunnskapspark (RKP) er en annen aktør som har som formål å stimulere til utvikling i universitetsområdet på Ullandhaug. Se nærmere omtale under pkt 3.8. Kunnskapsparken.

Utviklingen tilsier behov for en vurdering av hvorvidt Universitetsfondet i dagens form er egnet for å ivareta de mulighetene og oppgavene vi som region står overfor. Haugesund kommune har tatt initiativ til å drøfte muligheten for å etablere et egen kompetansefond for Haugalandet. Om dette blir aktuelt vil det innebære at Haugesund kommune kan velge å gå ut av samarbeidet i Universitetsfondet. Etableringen av Høgskulen på Vestlandet og ambisjonen om å oppnå universitetsstatus innen 2023 har vært medvirkende til at dette spørsmålet er satt på dagsorden.

Fondet har hatt en kapitalbase på om lag 100 millioner kroner. Gjennom aktiv forvaltning har en kunnet tilføre midler til nye prosjekter i størrelsesorden 10 millioner årlig. I tillegg har det blitt bevilget midler fra fondskapitalen særlig i perioden hvor universitetet ble formet. Ved sist årsskifte står omtrent 40 millioner kroner igjen som basis for nye fremtidige prosjekter og satsinger. Skal

Universitetsfondet kunne ta en rolle videre er det nødvendig i påvente av endelige strategiske avklaringer, å tilføre fondet ny kapital.

Det er rimelig å legge til grunn at det også i fortsettelsen vil være behov for en organisasjon av typen Universitetsfondet. Styret for Universitetsfondet har tatt initiativ til et arbeid med sikte på å avklare rammene videre og det vil bli utarbeidet et notat med skisse til modeller for videre arbeid, som kan presenteres for generalforsamlingen i mars. Skissen skal ta høyde for tiltak både på kort og på lang sikt. De langsiktige strategiene må ses i sammenheng med arbeidet for gjennomføring av en helhetlig strategi for «Kunnskapsbyen Stavanger». Det vil være en prioritert oppgave for det nye styret å avklare mulighetene for å styrke fondet. I det videre arbeidet må det derfor utredes ulike modeller for å videreføre og styrke Universitetsfondet. Vilkår for forvaltning av fondsmidlene må avklares i forhold til gjeldende regelverk. Dette arbeidet må forankres i styret for Universitetsfondet.

Det er i denne sammenheng særlig aktuelt å vurdere hvordan midlene som i dag ligger akkumulert i Ulla-Førre fondet kan forvaltes til forsknings- og utviklingstiltak. Det ligger i dag i størrelsesorden 100 millioner i ubenyttet kapital i Ulla-Førre fondet. Avhengig av priser i el-markedet styrkes fondet med ca 10 millioner kroner hvert år. Spørsmålet om bruk og forvaltning av Ulla-Førre fondet må avklares i nær dialog med Rogaland fylkeskommune som er part i avtalen vedrørende Ulla-Førre fondet sammen med kraftselskapene Lyse AS og Haugaland Kraft AS. (Avtale inngått den 6. desember 2013)

Tilsvarende bør det vurderes hvordan kapitalressurser i stiftelsen Rogaland Kunnskapspark som beløper seg til ca 35 millioner kroner, best kan bidra til formålet i universitetsområdet.

4.6. Helsefaglig utdanning og forskning.

UiS og SUS arbeider målrettet for å utvide og styrke den helse- og medisinfaglige aktiviteten innen utdanning, forskning og innovasjon. I denne sammenheng er det viktig at nybygg for det helsefaglige fakultet lokaliseres i tilknytning til det nye sykehuset. Det er videre positivt at det avsettes egne arealer til helsefagutdanningene ved UiS inne i det nye sykehuset.

Det er stort behov for økt kapasitet innen medisinutdanning i Norge. Et regjeringsoppnevnt utvalg, Grimstadutvalget, har hatt i oppdrag å utrede ulike modeller der studenter som studerer medisin i utlandet kan ta de siste årene i Stavanger. Med referanse til at SUS og UiS i fremtiden vil være fysisk samlokalisert i universitetsområdet på Ullandhaug, er utvalget bedt om å vurdere hvilken rolle UiS kan ha ved en utvidelse av antall medisinstudenter. Utvalget har også hatt i oppgave å vurdere en styrket fremtidig medisinutdanning i Norge, og ved hvilke universiteter eventuelle nye studieplasser skal ligge.

Stavanger kommune har deltatt aktivt i prosesser med mål om å etablere medisinutdanning ved UiS og formannskapet har i sitt møte den 13 februar 2020 avgitt høringsuttalelse til Grimstadutvalgets forslag. Mangelen på fastleger er en nasjonal utfordring og et nasjonalt ansvar. Stavanger kommune ønsker å ta et tydelig ansvar for å bidra til å løse mangelen på fastleger nasjonalt. Regionen har allerede vist at den både har evne og vilje til å ta i bruk forskning for å løse fellesskapets utfordringer. Et nytt medisinstudium ved UiS vil også bidra til et kunnskapsløft for hele kommune- og helse Norge og vil gi positive ringvirkninger for forsknings- og kunnskapsmiljøene, kommunehelsetjenestene og næringslivet. UiS modellen vil fornye medisinutdanningen i Norge på en måte som alle landets kommuner, kunnskaps- og forskningsmiljøer kan nyte godt av.

Etablering av en medisinutdanning ved UiS krever en fortsatt oppbygging av faglige ressurser. Kommunedirektøren mener Stavanger kommune har en viktig rolle som tilrettelegger for at det mobiliseres ressurser som kan gå til videreutvikling av det medisinskfaglige miljøet ved UiS. Denne

saken understreker betydningen av et solid regionalt fond. Det vises her til behovet for en avklaring av Universitetsfondet' videre rolle.

[HelseOmsorg21](#) har utarbeidet en omfattende rapport som avdekker et stort behov for kunnskapsløft innen kommunehelsetjenesten. Det er i dag en stor ubalanse i forskningsinnsatsen på kommunale helsetjenester sammenlignet med spesialisthelsetjenesten. Mens helsekronene er delt 50/50 mellom hhv. spesialist- og primærhelsetjenesten, benyttes mindre enn ti prosent av forskningsfinansieringen til kommunale helsetjenester. Det pågår nå et nasjonalt arbeid som kan munne ut i at det bygges opp en infrastruktur for forskning hvor klynger av kommuner selv tar eierskap til eget kunnskaps- og innovasjonsbehov og samarbeider tett med utdannings- og forskningsinstitusjoner.

I påvente av nasjonale avklaringer har Kommunesektorens organisasjon (KS), tatt initiativ til et pilotprosjekt hvor Bergen kommune har fått ansvar for å prøve ut en modell for regionalt samarbeidsorgan for forskning i innen helseregion vest. Kommunedirektøren har tatt initiativ til at kommunene i Rogaland sammen kan ta en tydelig rolle i arbeidet.

4.7. Ny legevakt/akuttmedisinsk senter.

Dagens legevakt dekker kommunene Stavanger, Randaberg og Sola og har i løpet av de siste årene hatt økt aktivitet og en kraftig oppbemanning. Lokalene er ikke lenger tilpasset aktivitetsnivået og det har over tid vært arbeidet med så vel kortsiktige tiltak for å løse plassbehovet som alternativer for en langsiktig løsning. Som en kortsiktig løsning ble dagens legevakt høsten 2019 utvidet med midlertidige modulbygg. Det skal gjennomføres en mulighetsstudie for en langsiktig løsning hvor en videreutvikling av legevakten til et akuttmedisinsk senter står sentralt. Mulighetsstudien vil vurdere alternative lokaliseringer men kommunedirektøren mener at universitetsområdet på Ullandhaug fremstår som det mest aktuelle alternativet for et fremtidig akuttmedisinsk senter pga. nærheten til SUS og UiS. I tillegg til dagens legevaktfunksjoner vil et akuttmedisinsk senter kunne omfatte kommunen' øyeblikkelig hjelp senger, kommunalt legekantor, responscenter for velferdsteknologi, diverse ambulante team, Helsehuset, undervisningsrom for simulering og kontorarbeidsplasser. Mulighetsstudien skal danne grunnlag for en endelig vurdering. Det er viktig å sikre en god fremdrift i arbeidet og kommunedirektøren vil fremme sak for politisk behandling så snart de nødvendige utredninger og vurderinger foreligger.

5. Kunnskapsbyen Stavanger.

Stavanger kommune har vedtatt å revidere Universitetsmeldingen fra 2014. I utgangspunktet var oppdraget å gi en oppdatering av overordnet mål og visjon for satsingen på høyere utdanning og kompetanse og arbeidet fikk tittelen *Kunnskapsbyen Stavanger*. Utgangspunktet var at arbeidet skulle gjennomføres etter samme lest som Universitetsmeldingen med arbeidsgrupper innen 7 definerte tema, hvorav noen av disse temaene så som HCS og *Ullandhaug 2023* allerede ble utredet i egne prosesser.

Flere kunnskapsaktører som VID og BI preger nå det samlede kunnskapsmiljøet i regionen. Innovasjon som fellesnevner mellom akademia og næringsliv gir store muligheter for utvikling av et bærekraftig samfunn. Flytting av universitetssykehuset til Ullandhaug åpner for helt nye muligheter. I tillegg kommer noen særskilte tema som tilrettelegging for et kunnskapsløft innen kommunehelsetjenestene, styrket utdanning og forskning med særlig oppmerksomhet på ny medisintutdanning, nytt bygg for det helsevitenskapelige fakultetet og til slutt utviklingen innen

helsenæringene. Samlet sett tilsier situasjonen at arbeidet med *Kunnskapsbyen* gis et oppdatert mandat med utgangspunkt i behovet for et tilstrekkelig samlet grep for utviklingen av kunnskapsbyen. Situasjonen taler videre for at en legger til rette for arbeidsformer som sikrer tilstrekkelig forankring og medvirkning, og som - ikke minst, - sikrer en effektiv gjennomføringsorganisasjon.

I arbeidet så langt har vi hentet inspirasjon fra andre byer som arbeider med tilsvarende; ikke minst har vi latt oss inspirere av arbeidet i regi av Oslo kommune ([Campus Oslo](#)) hvor strategiene nå også er under gjennomføring med Kunnskapsalliansen og Oslo Science City.

Oslo kommune har i sitt arbeid, utvidet perspektivet fra å se på utdannings- og forskningsinstitusjonene til å sette samspillet mellom byutvikling, utdanning, forskning, næringsliv og offentlig sektor i fokus. På denne måten flere perspektiver sammen til økt verdiskaping, innovasjon, omstilling til nullutslippssamfunnet og flere arbeidsplasser.

I det videre arbeidet med Kunnskapsbyen Stavanger bør tilsvarende tilnærming legges til grunn

Samtidig med avslutning av «Ullandhaug 2023» foreslår kommunedirektøren en ny innretning for et strategisk planarbeid for Kunnskapsbyen. Det er naturlig at Stavanger som vertskommune tar ansvaret for dette arbeidet. Samtidig er det viktig å understreke at tilrettelegging for utdanning, forskning og innovasjon er en regionsak, og at arbeidet forutsetter god involvering og forankring i fylkeskommunen, kommunene og næringslivet i tillegg til kunnskapsaktører som særlig UiS, VID og BI samt studentene og SUS.

Arbeidet med *Ullandhaug 2023* har avdekket et tydelig behov for at ulike aktiviteter og tiltak ses i sammenheng og at det tas et tilstrekkelig overordnet grep for å sikre at de ulike strategiene leder oss mot en samlet sterk kunnskapsby. For arbeidet med en samlet strategi for Kunnskapsbyen innebærer dette et behov for en bedre og mer overordnet samordning av arbeidet i Stavanger kommune. I tillegg er det behov for omfattende samarbeid med aktuelle parter og interessenter under planarbeidet. En god forankring og bredt eierskap til strategien, er nødvendig for å sikre et godt grunnlag for en god og samlet gjennomføring av planen.

Det legges frem egen sak om det videre arbeidet med Kunnskapsbyen til sammen møte som saken vedr «Ullandhaug 2023». Det er av betydning at disse to sakene ses i sammenheng.

6. Utvikling av universitetsområdet på Ullandhaug – Ullandhaug 2023.

Særlig to tema har stått sentralt i arbeidet med «Ullandhaug 2023».

- Kartlegging og koordinering av eierforhold, reguleringer og planer knyttet til universitetsområdet på Ullandhaug.
- Utvikling av felles visjon, mål og strategier.

I det videre gjøres det rede for status etter arbeid innen disse to områdene.

6.1. Tomter og eiendomsforhold

Utvikling og forvaltning av eiendommer er et sterkt virkemiddel med stor strategisk betydning for å sikre ønsket utvikling i universitetsområdet. Områdereguleringen legger et solid grunnlag og ligger som en premiss for det videre arbeidet. Det er en økende interesse for å etablere seg i universitetsområdet. Formålet utfordres innen deler av området og aktiviteten i tilknytning både til

UIS og nytt bygg for SUS påvirker verdien av eiendommene. Det er nå behov for gode samarbeidsmodeller som kan sikre utvikling av bygg og infrastruktur til så vel universitetet, studentboliger og servicetilbud, sykehusformål samt kunnskapsbedrifter som driver med forskning og utvikling. Det er naturlig at Rogaland fylkeskommune sammen med Stavanger kommune tar et hovedansvar for en samlet god utvikling og forvaltning av tomter og eiendommer i universitetsområdet. Det er aktuelt at Stavanger kommune overtar og/eller forvalter eierskapet også på vegne av Sola og Sandnes kommuner.

I første omgang er det nødvendig å enes om en felles strategi for utvikling av den delen av tomtearealene som eies av Rogaland fylkeskommune og kommunene. I neste omgang og basert på felles strategi for utvikling av universitetsområdet, må målet være at alle grunneiere samles om felles prinsipper for utøvelse av eierskapet.

Følgende felles intensjon foreslås lagt til grunn for det videre arbeidet.

Tomter og eiendomsforhold i universitetsområdet på Ullandhaug.

Vi (Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune) vil utvikle og prioritere våre eiendommer til følgende program

- *utdanning, forskning og innovasjon*
- *kommunale og fylkeskommunale tiltak som bygger opp om formålet for området*
- *andre program som passer inn under reguleringsformålet, såfremt dette ikke begrenser behov og muligheter knyttet til punktene over*

Videre vil vi

- *utvikle samarbeidsformer som sikrer løpende og strategisk dialog og avklaring av tiltak og aktiviteter i området*
- *løpende vurdere å erverve tomter for å sikre gjennomføring av vesentlige tiltak*
- *sammen ta initiativ til samtaler med øvrige eiere i universitetsområdet med sikte på å samles om felles prinsipper for utøvelse av eierskapet i universitetsområdet.*

Forslaget til felles intensjon er utarbeidet i samarbeid mellom kommunedirektøren og fylkesrådmannen. Det er enighet om så vel den strategiske og samfunnsmessige betydningen av utdannings- og kunnskapsmiljøet som av hvilke tiltak som ligger innen formålet å lokalisere i området.

Forutsatt politisk tilslutning til denne intensjonen vil fylkesrådmannen sammen med kommunedirektøren ta initiativ til samtaler med grunneiere innen universitetsområdet.

Det har gjennom årene skjedd store endringer i eierforhold. Det er behov for å forankre en oppdatert status for så vidt gjelder formål, økonomiske transaksjoner samt eier- og avtaleforhold for den delen av universitetsområdet som er avsatt til «Kunnskapsparken».

For Stavanger kommune er det kommunedirektøren som har det strategiske ansvaret for dette arbeidet. For å sikre god gjennomføring er det likevel naturlig at den løpende oppfølging ligger til Stavanger Utvikling.

6.2. Felles visjon, mål og strategier.

Arbeidet innen «Ullandhaug 2023» har bekreftet betydningen av sammen å utvikle en visjon for universitetsområdet og det er stor oppslutning om Stavanger kommunes rolle i arbeidet. Det er behov for felles mål og strategier og det understrekes som viktig at partene i felleskap utvikler gode modeller for samarbeid.

For å avklare grunnlaget for et mer omfattende felles visjonsarbeid for universitetsområdet var det nødvendig sammen med de tyngste forskningsmiljøene dvs universitetet (UIS) og universitetssykehuset (SUS) å avklare grunnlaget for et mulig videre arbeid. Rogaland fylkeskommune har gjennom årene hatt en aktiv rolle i utviklingen av kunnskapsmiljøene i regionen og har de siste årene også styrket sin rolle som regional utviklingsaktør. Rogaland fylkeskommune har deltatt aktivt i arbeidet innen «Ullandhaug 2023 og vil ha en viktig rolle også i det videre arbeidet.

Følgende samarbeidserklæring foreslås lagt til grunn for det videre arbeidet:

Campus Ullandhaug

Gjennom FN' bærekraftsmål har verdenssamfunnet i felleskap definert de mest sentrale utfordringene for en økonomisk, sosial og miljømessig bærekraftig utvikling av samfunnet. Målene fungerer som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. FN er tydelige på at også næringslivet er en del av løsningen, og må ta ansvar.

Kunnskap er nøkkelen til nye, grønne og lønnsomme arbeidsplasser og en bedre og mer effektiv offentlig sektor. Forskning, innovasjon og høyere utdanning og helse står sentralt i utviklingen av et bærekraftig samfunn og fungerer som en motor for utvikling; globalt, nasjonalt og regionalt.

Å nå målene krever felles innsats på alle nivå og innen et utall av områder og vi erkjenner at vi har en sentral rolle i dette arbeidet. Vi har valgt å løfte frem fire bærekraftsmål som særlig relevante for vårt samarbeid; God helse. God utdanning, Bærekraftige byer og samfunn og Samarbeid for å nå målene.

Innen rammen av egne visjoner, satsingsområder, mål og strategier skal vi:

- 1. Bidra til å realisere vår ambisjon om langsiktig utvikling av et sterkt og fremtidsrettet kunnskapsmiljø i universitetsområdet.*
- 2. Utvikle fysisk og faglig infrastruktur som legger til rette for samarbeid. Herunder avklare utviklingsbehov og avstemme lokalisering av nye tiltak.*
- 3. Arbeide for styrking av regionens helsefaglige utdanning, forskning, innovasjon og næringsutvikling.*
- 4. Sammen med kommunene i regionen bidra til økt forskning innen kommunehelsetjenesten samt styrket samhandling mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.*

Områdereguleringen for universitetsområdet legger et godt grunnlag for en videre aktiv og fremtidsrettet utvikling av kunnskapsmiljøet i regionen. Ambisjonen er langsiktig og det er avgjørende med streng håndheving av planens formål.

Stavanger kommune vil påta seg et særlig ansvar for å sikre forankring og fremdrift og vil bidra til et samlet strategisk grep hvor de ulike prosesser og initiativer ses i sammenheng i det videre arbeidet.

Denne erklæringen vil inngå som en kjerne i arbeidet.

Forslag til erklæring er utarbeidet i samarbeid mellom kommunedirektøren, fylkesrådmannen, rektor ved UiS og direktøren ved SUS. Det har betydning at innholdet i erklæringen forankres hos partene. Kommunedirektøren foreslår at formannskapet slutter seg til samarbeidserklæringen og at den inngår som en kjerne i det videre arbeidet. Fylkesrådmannen vil fremme sak med tilsvarende forslag for fylkesutvalget.

7. Avslutning.

Kommunedirektøren mener at kommunens posisjon som tilrettelegger og pådriver for utviklingen av kunnskapsbyen er styrket gjennom arbeidet i forprosjektet «Ullandhaug 2023» og anbefaler at resultatene og innsikten fra gjennomført oppdrag inngår i grunnlaget for arbeidet med «Kunnskapsbyen Stavanger».

Stavanger kommune vil i perioden frem mot 2034 styrke sin rolle som regionmotor. Å videreutvikle kunnskapsbyen står sentralt. I perioden må det legges til rette for en fortsatt styrking av kunnskapsmiljøene og arbeidene knyttet til universitetsområdet og til kunnskapsbyen som sådan, vil ha høy prioritet. Det ligger til rette for at Stavanger kommune påtar seg et særlig ansvar for å sikre forankring og fremdrift i det videre arbeidet og bidrar til at de ulike prosesser, tiltak og initiativer ses i sammenheng.

Stavanger den 21 februar 2020.